

**Reactie van de Regionale Regulators over het Contract FSP-DNB
R1 Asymmetrisch**

van 3 mei 2016

1. Context

Wat is Primaire reserve (R1)

Eerst en vooral, **primaire reserve is een frequentiesturing**. De turbines van sommige productie-eenheden kunnen automatisch frequentieschommelingen detecteren en indien nodig binnen de 0 tot 30 seconden hun productie aanpassen.

De transmissienetbeheerder Elia wil zijn bestaande ondersteunende dienst primaire reserve of R1¹ uitbreiden door de levering van R1 ook toe te laten door netgebruikers op het distributienet.

De TNB stelt daarom het product **R1 Asymmetrisch** voor. Dit houdt onder meer in dat de levering van primaire reserve in dit product gebeurt als volgt:

- De dienst wordt geleverd door een of (**aggregatie** van) meerdere **decentrale productie-eenheden**² en/of netgebruikers met **demand response** op alle netten (zowel het transmissienet, het plaatselijk vervoernet of het **distributienet**)
- Enkel voor de stabilisatie van frequentieafwijkingen tussen 100mHz en 200mHz
- Asymmetrisch: **Ofwel opwaartse** frequentieregeling (frequentieafwijking > 50 Hz) **ofwel neerwaartse** frequentieregeling (frequentieafwijking < 50 Hz)³

Er bestaan reeds overeenkomsten tussen de DNB en de FSP⁴ voor andere ondersteunende diensten zoals tertiaire reserve of strategische reserve waarbij distributienetgebruikers, al dan via een derde partij, diensten verlenen aan de TNB. Synergrid wil ook voor R1 Asymmetrisch een soortgelijke overeenkomst invoeren.

Op 21 maart ontvingen alle regulatoren van Synergrid per mail een vraag ter goedkeuring van het voorstel voor het contract tussen de DNB en de FSP voor R1 Asymmetrisch. Synergrid organiseerde een **openbare raadpleging** tussen 1 en 26 februari 2016 van de draft van deze overeenkomst. De opmerkingen van 5 stakeholders (2 belangenorganisaties, 2 FSP's en 1 Evenwichtsverantwoordelijke) werden bijgevoegd in een Excelbestand, alsook de motivatie van Synergrid waarom er wel of niet werd rekening gehouden met deze opmerkingen. In totaal ontving Synergrid 59 opmerkingen van de stakeholders.

Op de FORBEG-meting van 20 april 2016 werd beslist om een **gemeenschappelijke reactie** van alle regionale regulatoren op te stellen.

---

¹ Primaire reserve is een ondersteunende dienst die men gebruikt voor de frequentieregeling van het elektriciteitsnet. Voor meer informatie, zie: http://www.elia.be/~media/files/Elia/Products-and-services/ProductSheets/S-Ondersteuning-net/S1_F_RES_PRIMAIRE.pdf

² Decentrale productie-eenheden worden hier geïnterpreteerd als **alle** productie-eenheden **zonder** een CIPU-contract (= contract voor de coördinatie van injectie van productie-eenheden)

³ Bij R1 Symmetrisch wordt er zowel opwaartse frequentieregeling als neerwaartse frequentieregeling geleverd.

⁴ Dienstverlener van Flexibility of Flexibility Service Provider = in dit geval leverancier van de ondersteunende dienst R1 Asymmetrisch. De FSP kan zowel een aggregator, een netgebruiker of een Evenwichtsverantwoordelijke zijn.

2. Reglementair kader

2.1. In Vlaanderen

Op 28 maart 2016 werd een **nieuwe versie** van het Technisch Reglement voor het Elektriciteit Distributienet (TRDE) van kracht. Deze nieuwe versie bevat het volgende artikel:

Artikel IV.5.4.1 Ondersteunende diensten

§1 Een elektriciteitsdistributienetgebruiker aangesloten op een elektriciteitsdistributienet en voorzien van een meetinrichting die het verbruiksprofiel registreert, of een door hem aangestelde partij, kan ondersteunende diensten aanbieden aan de elektriciteitsdistributienetbeheerder of de transmissienetbeheerder.

§2 De elektriciteitsdistributienetbeheerder stelt de technische specificaties op voor de ondersteunende diensten die hij wenst te verkrijgen en legt die ter goedkeuring voor aan de VREG.

§3 De diensten aangeboden aan de transmissienetbeheerder voldoen aan de desbetreffende bepalingen van het Technisch Reglement Transmissie.

§4 De elektriciteitsdistributienetbeheerder kan enkel zijn veto stellen voor de levering van de ondersteunende diensten indien door de levering ervan de operationele veiligheid van zijn elektriciteitsdistributienet in het gedrang komt, in welk geval hij dit motiveert.

§5 Op verzoek bezorgt de elektriciteitsdistributienetbeheerder de leverancier van deze diensten die een contract heeft met de netgebruiker of indien van toepassing, zijn tussenpersoon die een contract heeft met deze netgebruiker, de nodige meetgegevens, conform de bepalingen die van toepassing zijn op het ter beschikking stellen van gegevens aan de toegangshouder.

*§6 De leverancier van deze diensten die een contract heeft met de netgebruiker of indien van toepassing, zijn tussenpersoon die een contract heeft met deze netgebruiker, **sluit een overeenkomst met de elektriciteitsdistributienetbeheerder**. Deze overeenkomst bepaalt onder meer:*

- *De procedure die de elektriciteitsdistributienetbeheerder toepast op de **kwalificatie** van het toegangspunt;*
- *De **informatie** die de dienstenleverancier ter beschikking moet stellen van elektriciteitsdistributienetbeheerder voor **de netanalyse en na de levering van de diensten**;*
- *De wijze waarop de elektriciteitsdistributienetbeheerder de **meetgegevens** zal overmaken;*
- *de respectievelijke **aansprakelijkheden**.*

§7 De elektriciteitsdistributienetbeheerder verleent aan de transmissienetbeheerder de nodige bijstand bij de controle op de beschikbaarheid en de levering van de ondersteunende diensten aan de transmissienetbeheerder.

Dit artikel is de rechtsgrond voor het sluiten van een overeenkomst tussen de leverancier van de ondersteunende dienst (hierna 'dienstverlener van flexibiliteit of FSP') en de elektriciteitsdistributienetbeheerder. De VREG wil echter wel benadrukken dat hij deze overeenkomst niet moet goedkeuren⁵, maar dat de netbeheerder deze moet voorleggen "**ter kennis en commentaar**". Bijgevolg geeft de VREG zijn commentaar via dit advies.

2.2. In Wallonië

La CWaPE rappelle qu'elle n'est pas habilitée à approuver le contrat R1-asymétrique. Les remarques reprises ci-dessous doivent dès lors être comprises comme des recommandations et non comme le résultat d'un examen de la conformité du contrat FSP-DSO au cadre légal.

2.3. In Brussel

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is ontbreekt nog steeds een wetgeving inzake de deelname van een Flexibiliteit Service Provider verbonden met het distributienet en het aanbieden van ondersteunende diensten aan de hoogspanningsnetbeheerder.

Brugel dringt aan op het feit dat het niet bevoegd is om het contract R1 asymmetrisch goed te keuren. De opmerkingen door Brugel hierna vermeld zijn niet bindend.

3. Bespreking

3.1. Algemene opmerkingen

3.1.1. Noodzaak van de overeenkomst?

De overeenkomst tussen de DNB en de FSP bepaalt normaal gezien onder meer de kwalificatie, wijze waarop de meetgegevens zullen overgemaakt worden, de aansprakelijkheden, ... Synergrid geeft in zijn motivatie aan de regulators aan dat in het contract DNB-FSP voor R1 Asymmetrisch:

- er enkel **een administratieve kwalificatie** uitgevoerd wordt met een aantal checks⁶, maar geen NFS-studie⁷ of andere studies om de impact van de activatie op de operationele veiligheid te bepalen. De DNB's oordelen dat er gezien de korte activatietijden (enkele seconden tot enkele minuten) er tot nu toe geen waarneembare impact op de operationele veiligheid van het distributienet is. Ze geven echter wel aan dat ze dit gaan monitoren en dat dit **op lange termijn** wel kan veranderen.

⁵ Enkel het aansluitingscontract en het toegangscontract van de distributienetbeheerder moeten goedgekeurd worden door de VREG. Alle andere modelcontracten moeten worden voorgelegd ter kennis en commentaar (zie art. I.3.1.2 TRDE).

⁶ Bijvoorbeeld de controle of er voor elk deelnemend punt een geldig aansluitings- en toegangscontract is.

⁷ NFS-studie of Network Flexibility Study: studie die netbeheerder uitvoert voor R3 DP en SDR om na te gaan of de activatie van flexibiliteit geen congestie- of spanningsproblemen kan veroorzaken

- de DNB **geen rol** opneemt met betrekking tot **metering**:
  - De DNB meetgegevens zijn gebaseerd op kwartierwaarden. De controle van R1 gebeurt op basis van seconde- of 10seconde waarden. De DNB's zijn technisch wel in staat om deze op te leveren, maar het is niet zeker of dit met een aanvaardbare kost kan en er is ook geen interactie met de marktprocessen die de DNB faciliteert (geen correctie van de perimeter van de BRP).
  - Het contract tussen Elia en de FSP bepaalt dat de FSP de geaggregeerde "telemeetgegevens" rechtstreeks aan Elia bezorgt zonder tussenkomst van de DNB.

Alle stakeholders, die reageerden op de consultatie van Synergrid, vragen zich af wat de noodzaak is voor dit contract DNB-FSP. Sommige stakeholders stellen zelfs dat het contract zonder bepalingen voor een technische kwalificatie of over metering, een administratieve belemmering is voor de flexibiliteitsmarkt.

Synergrid reageert hierop door te stellen dat:

- een overeenkomst verplicht is (weliswaar enkel in Vlaanderen) krachtens het technisch reglement, en een vereiste is van Elia;
- Het contract nodig is voor de check of er een geldig aansluitings-/toegangscontract is en om een aantal checks voor Elia uit te voeren.
- De DNB's technische informatie willen om het potentieel effect van de primaire reserve op spanningskwaliteit⁸ op te volgen.

De VREG en CWaPE begrijpen het punt 2 en 3 van Synergrid, maar denken niet dat een contract hiervoor noodzakelijk is. Een **meldingsplicht van deelname** aan R1 Asymmetrisch door de FSP **aan de DNB** en meedelen van de technische gegevens, zou de DNB's ook in staat stellen om punt 2 en punt 3 uit te voeren. De **regionale regulators geven de stakeholders** in principe dus **gelijk** dat een contract DNB-FSP voor R1 Asymmetrisch niet strikt noodzakelijk is, als de meldingsplicht op een andere manier kan geregeld worden.

Brugel overweegt of het opportuun is om na te denken over een vervangend contract tussen uitbaters van het net en een netgebruiker die wenst deel te nemen aan gelijk welk ondersteunende dienst voor Elia. Dit contract zou alle deelnemingsvoorwaarden omvatten om aan die producten deel te nemen. Dit zou eveneens organisatorisch optimaler zijn gezien die Elia producten steeds op kortere basis zullen ge-allocceerd worden. Momenteel is dit op maandelijkse basis, in de toekomst zal dit gaan naar een wekelijkse basis. Dit zou een oplossing bieden om een op die basis telkens een specifieke studie / meting te organiseren bij een netgebruiker die wenst Elia een dienst te verlenen.

Enkel van toepassing op Vlaanderen

Na een juridische analyse van artikel IV.5.4.1 TRDE stelt de VREG echter vast dat er **juridisch gezien inderdaad een verplichting is tot overeenkomst**, indien één van de contractpartijen (hier de DNB) een overeenkomst nodig acht. De VREG wil echter toevoegen dat **de geest van het**

⁸ Power Quality vereisten worden vastgelegd in het Synergrid voorschrift C10/17, beschikbaar op de website van Synergrid.

artikel bedoeld was voor **ondersteunende diensten** van de TNB die mogelijk een **impact op de operationele veiligheid** van het distributienet kunnen hebben of waarbij metergegevens moeten uitgewisseld worden (zoals bijvoorbeeld R3 DP/SDR). R1 wijkt sterk af qua technische karakteristieken van de andere, ondersteunende diensten en kan men dus als een **uitzondering** beschouwen.

De VREG zal daarom de mogelijkheid bekijken om een **aanpassing van artikel IV.5.4.1** aan te brengen in de volgende herziening van het TRDE (traject 2016-2017). Het doel is dan om een mogelijkheid tot uitzondering te laten op de verplichting tot overeenkomst. Een overeenkomst zal dan **enkel nodig** zijn indien **nodig voor de operationele veiligheid** en indien er een **vaststelbare impact** is. De meldingsplicht en gelieerde checks kunnen dan deel uit maken van de **rechten en plichten van de FSP** vastgelegd in het technisch reglement of technische voorschriften zoals vermeld in het kader van het advies over een reglementair kader voor flexibiliteit op het MS-/HS elektriciteitsdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.⁹

3.1.2. Verschillende artikels: herziening overeenkomst

Twee stakeholders gaven aan dat het niet correct is dat de overeenkomst eenzijdig kan aangepast worden tijdens de looptijd. Bijvoorbeeld de mogelijke latere beslissing van de netbeheerder om alsnog een NFS-studie in te voeren, waarbij dan de mogelijkheid bestaat dat sommige punten, die initieel wel waren toegelaten, geweigerd zouden worden. Synergrid gaat deels akkoord met de opmerkingen van de stakeholders en stelt voor om een verwittiging van 6 maanden in te bouwen, en een goedkeuring van het contract door de regulators (Artikel 3).

De regionale regulators zijn verheugd dat Synergrid rekening houdt met de opmerkingen van de stakeholders, maar zijn **niet akkoord** met de aanpassing die Synergrid voorstelt. Dat komt omdat dergelijke vraag naar goedkeuring (of een voorlegging ter kennisgeving en commentaar) neerkomt op een vraag naar goedkeuring (of becommentariëring) van een wijziging van het modelcontract, en dus feitelijk **een nieuw contract** is, en **geen herziening van een bestaand contract**.

Op die manier kan een **substantiële bepaling** van het contract door de loutere wil van 1 van de partijen, de netbeheerder, gewijzigd worden. Hiervan zijn we geen voorstander. Het moet op het moment van het sluiten van de overeenkomst duidelijk zijn wat de rechten en plichten zijn, en of men kan deelnemen aan R1, of niet. Bijgevolg kan bij wens tot herziening van het modelcontract een nieuwe versie ingevoerd worden als:

- **de bestaande looptijd van het contract is afgelopen** en beide partijen wensen de contractuele relatie verder te zetten;
- beide contractpartijen **vrijwillig** instemmen om de nieuwe versie te ondertekenen;

Er kan wél in een clause voorzien worden die het mogelijk maakt dat **aanpassingen aan het reglementaire kader** (decreet, technisch reglement,...) kunnen leiden tot een eenzijdige wijziging

⁹ ADV-2016-01 beschikbaar op de website van de VREG.

van het contract. In dat geval wordt een wijziging van het contract immers niet gegrond op de loutere wil van 1 van de contractspartijen, maar door het hogere regelgevende kader.

De regionale regulators zijn dan ook van oordeel dat alle bepalingen in de overeenkomst aan dit inzicht moeten aangepast worden. Dit is des te meer het geval gezien de korte looptijd van het contract (huidig voorstel van Synergrid: juni 2017). Voor specifieke voorstellen van wijziging van artikelen verwijzen we naar punt 3.2.

De regionale regulators interpreteren wijzigingen aan substantiële bepalingen als inhoudelijke wijzigingen aan het modelcontract. Vormelijke wijzigingen (correctie schrijffouten,...) en wijzigingen van contractspecifieke gegevens (zoals naamwijzigingen, wijzigingen in de technische gegevens van de punten in de bijlagen) zien de regionale regulators niet als substantiële wijzigingen.

3.1.3. Artikel 6: Aansprakelijkheid

Verschillende stakeholders haalden aan dat de aansprakelijkheidsbepalingen uit artikel 6 in het nadeel zijn van de FSP en dat dit niet nodig is voor het contract R1 Asymmetrisch gezien de beperkte scope. De reactie van Synergrid op deze opmerkingen kan samengevat worden als dat deze opmerkingen reeds behandeld werden in andere versies van de overeenkomst DNB-FSP voor R3 DP en Strategische reserve. Verder geeft Synergrid aan dat juist omdat de scope gelimiteerd is, de kans op een effectief risico vrij klein is. Synergrid geeft aan een gelijkaardige regeling over te nemen als de aansprakelijkheidsregeling uit het aansluitingscontract (bijvoorbeeld het plafond van schadevergoeding).

Volgens de regionale regulators klopt het dat de opmerkingen over aansprakelijkheid reeds behandeld werden in andere versies van de overeenkomst FSP-DNB, alsook dat de regionale regulators al eens over dezelfde opmerkingen oordeelden. De regionale regulators komen dus niet meer terug op dezelfde opmerkingen. Desalniettemin wil de VREG aangeven dat zij een **aantal opmerkingen** maakte op de aansprakelijkheidsclausules **in de recentste herziening van het aansluitingscontract**¹⁰. De VREG zou sterk aanbevelen om de bepalingen in Artikel 6 van dit contract hieraan ook aan te passen. Het gaat onder meer over de volgende opmerkingen:

- De **DNG is geen partij in deze overeenkomst** en kan dus ook niet aansprakelijk gesteld worden in een contract tussen de DNB en de FSP. De verwijzingen naar de aansprakelijkheid van de DNG moeten dan ook geschrapt worden uit Artikel 6. Deze kunnen wel geregeld worden in het contract dat de DNG afsluit met de DNB (het aansluitingscontract) of in reglementen zoals de technische voorschriften.
- Met het oog op een hogere evenwichtigheid in de contractuele bepalingen door een wederkerigheid in de aansprakelijkheidsbepalingen, en een betere verzekerbaarheid, suggereerde de VREG in het advies van december 2015 over het aansluitingscontract (ADV-2015-09) om de aansprakelijkheid voor de DNG bij modulatie te **beperken** tot de **rechtstreekse materiële schade en lichamelijke schade**. We stellen voor om dit ook te doen in deze overeenkomst.

¹⁰ Zie ADV-2015-09: "Opmerkingen van de VREG op het model van Aansluitingscontract Elektriciteit Hoogspanning en Gas Middendruk" van December 2015

CWaPE vindt bovendien dat een gemotiveerde weigering (lijn 286 in de FR versie) niet volstaat, het zou moeten gaan over een **“gegronde” weigering** (=“ refus fondée”). Onder een gegronde weigering verstaan de regionale regulators een weigering wegens het niet-voldoen aan de voorwaarden uit artikel 3 (bijvoorbeeld geen geldig aansluitingscontract) of een niet-voldoen aan technische reglementen of technische voorschriften, maar **niet** gelijk welke reden die de DNB geeft als motivering voor de weigering. De VREG gaat hiermee akkoord: het moet gaan om een afdoende motivering. CWaPE vindt bovendien ook dat de zin “Le FSP garantira le GRD contre toutes réclamations de tiers dans le cadre de l’exécution du présent contrat” moet geschrapt worden.

Daarom stellen de VREG en CWaPE (behalve specifieke opmerking 14) voor om de tekst van Artikel 6 als volgt te wijzigen:

“ [...]”

De FSP is aansprakelijk voor elke rechtstreekse materiële schade en lichamelijke schade, ~~onder welke vorm ook~~, ten gevolge van fout, veroorzaakt door elke actie die hij ~~of de DNB~~ heeft ondernomen of nagelaten heeft te ondernemen, in strijd met de bepalingen van de onderhavige overeenkomst.

De FSP zal de DNB vrijwaren voor claims van derden in het kader van de uitvoering van deze overeenkomst.

De DNB is aansprakelijk voor elke rechtstreekse materiële schade en persoonlijke schade, ~~onder welke vorm ook~~, ten gevolge van fout, veroorzaakt door elke actie die hij heeft ondernomen of nagelaten heeft te ondernemen, in strijd met de bepalingen van de onderhavige overeenkomst.

Deze aansprakelijkheid, zowel van de FSP als van de DNB, kan nooit leiden tot een hogere vergoeding dan de integrale vergoeding van de werkelijk geleden schade. De aansprakelijkheid is beperkt tot 2.000.000 euro per incident. Dit maximumbedrag geldt niet voor schade aan personen.

In elk geval kan de FSP geen aanspraak maken op een schadevergoeding van de DNB :

- *in geval van ~~gemotiveerde~~ gegronde weigering om een aansluitingspunt te kwalificeren of bij wijziging van een pool op aanvraag van de DNB volgens de procedure beschreven in artikel 4*
- *indien een geplande onderbreking die werd gecommuniceerd aan de DNG binnen de wettelijke termijnen, de activering van de flexibiliteit bij deze DNG verhindert.*
- *indien een ongeplande onderbreking de activering van de flexibiliteit bij een DNG verhindert.*
- *indien een situatie van overmacht of noodsituatie – zoals gedefinieerd in het TRDE en met inbegrip van de activatie door de TNB van het afschakelplan bij energieschaarste - de*

activering van de flexibiliteit bij een DNG verhindert, zelfs al kon dit op voorhand voorzien worden en is er geen rechtstreekse communicatie gebeurd tussen DNB en DNG.

- *Indien de DNB een toegangspunt uit de pool verwijdt bij een van de aanleidingen beschreven in art. 4.3 hierboven.*

“

De VREG is ook van mening dat dezelfde suggesties moeten **meegenomen** worden in de **volgende herzieningen** van de overeenkomsten voor R3 DP en SDR. Verder willen de regionale regulators ook een **concreet voorbeeld** vragen aan Synergrid in welke gevallen er schade zou kunnen optreden.

Brugel vraagt zich eveneens af of het artikel met betrekking tot verantwoordelijkheid niet geïnterpreteerd kan worden als een onrechtmatige beperking van de aansprakelijkheid.

3.1.4. Enkel van toepassing op Vlaanderen: Art. 4.1.22 Energiedecreet

Het Vlaamse Energiedecreet vermeldt het volgende onder artikel 4.1.22/1

*“De **netbeheerder** of zijn werkmaatschappij **brengen de evenwichtsverantwoordelijken onmiddellijk op de hoogte van de onderbreking of van de beperking van de afname en injectie van de productie-eenheden, aangesloten op hun net en de modaliteiten hiervan. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven.**”*

De vraag stelde zich of dit artikel ook van toepassing is op R1 Asymmetrisch. De VREG heeft hierover een eerste navraag gedaan bij de netbeheerders en het is gezien de zeer korte responstijd (10-30 seconden) en de automatische, lokale reactie¹¹ technisch zeer moeilijk om de Evenwichtsverantwoordelijken **ogenblikkelijk** op de hoogte te brengen voor een activatie van de primaire reserve. Volgens Elia is de geactiveerde primaire energie dan ook zeer beperkt. De VREG stelt voor dit verder te bestuderen in het kader van de nieuwe versie van het ARP-contract dat Elia heeft voorgelegd aan de regulators¹², maar beschouwt dit tot op heden geen grond voor commentaar in het kader van het voorliggende contract DNB-FSP R1 Asymmetrisch.

¹¹ De eenheid die R1 levert doet dit volledige automatisch door te reageren op de frequentie gemeten op de site van de eenheid door een lokale frequentiemeter en reageert volledig automatisch op deze frequentiemeting. De netbeheerder stuurt geen signaal of dergelijke zoals bij de andere ondersteunende diensten wel het geval is.

¹² In de nieuwe versie van het ARP-contract wordt een aanpassing voorgesteld waardoor de perimeter niet meer wordt gecorrigeerd van de Evenwichtsverantwoordelijke voor elke vorm van primaire reserve. De VREG moet hier een uitspraak over doen ten laatste in juni.

3.2. Specifieke opmerkingen

Nr.	Paragraaf/Regel	Regulator	Ver-sie	Opmerking
1	Aanhef Regel 104-109	VREG	NL	We stellen voor om toe te voegen : <i>... dat de DNB op basis van bovenstaande motivering geen technische studie van de impact op het distributienet uitvoert voor de kwalificatie van de toegangspunten die deelnemen aan R1asymmetrisch, maar dat de DNB zich het recht voorbehoudt om op basis van opgedane ervaringen deze visie later bij te sturen in nieuwe versies van dit contract. [...]</i> Voor de redenering verwijzen we naar §3.1.2
2	Aanhef Regel 120-122	VREG	NL	We stellen voor om aan te passen: <i>“dat de DNB momenteel in het kader van dit contract geen rol opneemt inzake meetgegevens met een granulariteit die fijner is dan een kwartier, die noodzakelijk zijn voor de controle op de goede levering van het product R1asymmetrisch”</i> Voor de redenering verwijzen we naar §3.1.2
3	Art. 1 Regel 139-142	CWape	FR	Définition non claire du point d'accès : proposition alternative : « Un point d'accès à la flexibilité R1 asymétrique est un élément, lié à un point de raccordement, qui peut participer au marché de flexibilité visé par le présent contrat (R1asymétrique). Il est matérialisé par le point de mesure utilisé par ELIA pour le contrôle de la disponibilité et/ou de l'activation du produit R1asymétrique. »
4	Art. 3 Titel	VREG	NL	De VREG volgt de opmerking van een stakeholder dat men beter niet spreekt over « criteria », maar over « voorwaarden ». Deze term wordt trouwens ook verder gebruikt in het contract.
5	Art. 3 Regel 184-185	VREG	NL	De VREG wil erop wijzen dat een producent zijn eigen toegangshouder kan zijn volgens het TRDE. Om geen beperkingen op te leggen, suggereren we een herformulering: <i>b) De DNG moet een leveringscontract hebben met een energieleverancier die een toegangscontract heeft met de DNB's of moet zelf toegangshouder zijn op zijn toegangspunt;</i>

6	Art. 2	CWaPE	FR	Les annexes (en français) au projet de contrat n'ont pas été communiquées.
7	Art. 3 Regel 168	CWaPE	FR	Proposition : Un point d'accès ne peut être repris que dans le pool R1-asymétrique d'un seul FSP.
8	Art. 4 Regel 210-214	CWaPE	FR	La CWaPE comprend que, le cas échéant, ce qui pourrait constituer (à vérifier par ELIA) une contrainte à l'inscription d'un point d'accès dans le pool R1-asymétrique ne devrait pas être l'inscription de ce point d'accès à un autre pool (ex : pool R3DP) mais plutôt <u>la fourniture de ce service</u> (ex : R3DP) par ce point d'accès, ce qui supposerait que deux conditions soient réunies : inscription de ce point d'accès au pool R3DP ET le fait que le FSP lié au point d'accès en question ait remporté l'appel d'offres R3DP
9	Art. 4 Regel 220-236	VREG	NL	De VREG gaat gedeeltelijk akkoord met de opmerking van de stakeholders dat wegens efficiëntie de termijnen om de pool voor toegangspunten op het distributienet aan te passen minstens best gelijk loopt met de termijnen waarop een pool kan aangepast worden voor toegangspunten op het Elia-net. De VREG constateert echter ook dat Elia dezelfde procedure toepast als de DNB's (5 werkdagen/de verandering gaat in vanaf het begin van de maand). Indien de timing van de procedure zou veranderen, is het echter belangrijk dat de netbeheerders goed aligneren om geen extra complexiteit te creëren in het proces.
10	Art. 4 Regel 239-244	CWaPE	FR	Remplacer : « En cas de constat par le GRD d'installations non conformes d'un URD, le GRD retirera immédiatement le (les) point(s) d'accès à la flexibilité R1asymétrique du pool R1asymétrique du FSP. Le GRD en informera le FSP et motivera sa décision. Le GRD en informera également Elia. Ceci est indépendant des actions éventuelles que le GRD entreprendra par rapport à l'URD soit afin de régulariser la situation endéans un délai à convenir, soit afin d'interdire l'accès au réseau à l'URD selon les conditions décrites dans le RTDE. » par « cas de constat par le GRD d'installations non conformes d'un URD, le GRD retirera immédiatement le (les) point(s) d'accès à la flexibilité R1asymétrique du pool R1asymétrique du FSP. Le GRD en informera le FSP et motivera sa décision. Le GRD en informera également Elia. Ceci est indépendant des actions éventuelles que le GRD entreprendra par rapport à l'URD ~~soit afin de régulariser la situation~~

				~~endéans un délai à convenir, soit afin d'interdire l'accès au réseau à l'URD selon les~~ conformément aux conditions décrites dans le RTDE ;
11	Art. 4 Regel 247-258	VREG	NL	De VREG stelt voor om deze paragraaf te schrappen. Dit is een contract tussen de FSP en de DNB. Verplichtingen en rechten van de DNG tegenover de DNB zoals voldoen aan technische vereisten of tarifaire impact van een activatie van flexibiliteit op de DNG, moeten vastgelegd worden in de instrumenten die de relatie tussen de DNB en de DNG bepalen (bijvoorbeeld het aansluitingscontract, technische voorschriften etc.). Het is niet aan de FSP om tussen te komen in de tarifaire relatie tussen DNB en DNG. (zie ook redenering van § 3.1.3). Het enige element dat volgens de VREG zin kan hebben is de verplichting dat de FSP een flexibiliteitsovereenkomst met de DNG moet hebben.
12	Art. 4 Regel 283-287	VREG	NL	De VREG wil voor deze paragraaf een aantal opmerkingen herhalen : <ul style="list-style-type: none"> - Men mag geen beperkingen opleggen voor producenten die hun eigen toegangshouder zijn. - De termijnen en procedures als een DNG geen leverancier heeft worden best gevolgd volgens de vastgelegde standaarden. - Als de DNB het betrokken toegangspunt verwijderd uit de pool, dan moet hij dit ook onmiddellijk meedelen aan de FSP (principe van wederkerigheid)
13	Art. 5 Regel 291-294	VREG	NL	De VREG gaat akkoord met de stakeholders dat deze voorwaarde te streng is vooral in het licht van een wekelijkse veiling door Elia. We stellen daarom voor om het artikel als volgt aan te passen: <p><i>~~“De eerste Een eerste activering van de flexibiliteit van de toegangspunten tot R1asymmetrisch-flexibiliteit opgenomen in bijlage 1 mag niet eerder enkel plaatsvinden dan de eerste dag van de maand (00:00) volgend op na de ondertekening van de overeenkomst en de opname van het toegangspunt tot R1asymmetrisch-flexibiliteit in de R1asymmetrisch-pool”~~</i></p> <p>De VREG wil Synergrid bovendien vragen voor een zekere soepelheid op deze voorwaarde voor de allereerste veiling van R1 Asymmetrisch in juni 2016.</p>
14	Art. 6 Regel	CWape	FR	suppression du paragraphe « Le FSP garantira le GRD

	272-273			contre toutes réclamations de tiers dans le cadre de l'exécution du présent contrat. »
15	Art. 6 Regel 286	CWaPE	FR	remplacer « En cas de refus motivé [...] » par « En cas de refus fondé [...] »
16	Art. 9 Regel 379-381	VREG	NL	Het is niet duidelijk welke opzeggingstermijn geldig is. Men spreekt soms over 3 maanden en soms over 6 maanden. Men vermeldt best in welke gevallen wat geldig is.
17		VREG	NL	De VREG gaat akkoord met de opmerkingen van CWaPE behalve opmerkingen 6 en 14. De VREG wil dan ook vragen dat dezelfde aanpassingen worden uitgevoerd in de Nederlandse versie van de overeenkomst.
18	lijn 171 – 173	BRUGEL	FR	Deze paragraaf bepaalt dat de geleverde flexibiliteit de capaciteit van de verbinding met het net niet mag overschrijden. Heeft deze uitvoering betrekking tot de absolute waarde (van de beveiliging) of over een periode gemeten in de tijd? Het aansluitingscontract wordt niet gedekt door deze verplichting?
19	Artikel 3.b.	BRUGEL	FR	Elke gebruiker heeft de verplichting een leverancier te hebben die op zijn beurt de enige toegangscontrole heeft. <u>Juridisch</u> houdt dit in dat de grote gebruiker (als enige partij) is uitgesloten om deel te nemen aan de reserve van Elia zonder af te hangen van diens leverancier of FSP. Brugel wil aangeven dat er grote gebruikers zijn die rechtstreeks wensen deel te nemen aan Elia producten zonder afhankelijk te zijn van een leverancier / FSP.
20	Artikel 4.3	BRUGEL	FR	Als DNB een niet conforme installatie vindt dan wordt de DNG uitgesloten. Brugel vraagt zich af indien het niet meer opportuun is voor de DNB om tijdelijk het toegangspunt tot de R1-asymmetrisch te schorsen uit de pool R1-asymmetrisch van de FSP (in plaats van uit te sluiten)? Deze optie biedt de mogelijkheid in situaties waar een regularisatie van de installaties mogelijk is.